

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สนองพระราชดำริ

รายงานผลการดำเนินงาน

โดย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประจำปีงบประมาณ 2565
(พฤศจิกายน 2564 - สิงหาคม 2565)

สรุปรายงานโครงการสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ

งบประมาณแผ่นดิน ในปีงบประมาณ 2565

ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1. ชื่อโครงการ : โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

2. หลักการและเหตุผล

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบสานพระราชปณิธานในการอนุรักษ์ทรัพยากรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงมีสายพระเนตรยาวไกลโดยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสานพระราชปณิธานต่อโดยพระราชทานให้โครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา เป็นผู้ดำเนินการจัดสร้างธนาคารพืชพรรณขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ในระยะที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน มีหน่วยงานต่างๆ ร่วมสนองพระราชดำริเป็นจำนวนมาก โดยพื้นที่และกิจกรรมของโครงการได้ขยายและกระจายออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งมีแนวทางการดำเนินงานที่หลากหลายมากขึ้นโดยลำดับ

ข้อมูลจาก TPMAP ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform) และข้อมูลจากการสอบถามในระดับพื้นที่ ในโครงการแก้ปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมจังหวัดบุรีรัมย์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า มีครัวเรือนยากจน ใน 19 ตำบล ของอำเภอเมือง จำนวน 5,294 ครัวเรือน ซึ่งครัวเรือนยากจนเหล่านี้มีศักยภาพทุน 5 ด้าน คือ ทุนมนุษย์ ทุนกายภาพ ทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม และทุนด้านธรรมชาติ ทุนทั้ง 5 ด้านจะถูกนำมาวิเคราะห์คนจนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ซึ่งจำแนกคนจนเหล่านี้ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1.คนจนกลุ่มอยู่ลำบาก 2.คนจนกลุ่มอยู่ยาก 3.คนจนกลุ่มพออยู่ได้ และ 4.คนจนกลุ่มอยู่ดี ทั้งนี้พบว่ามีคนจนกลุ่มเปราะบางที่มีลักษณะอยู่ยาก และพออยู่ได้ กระจายอยู่ในทุกตำบลของ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ซึ่งคนจนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่สามารถนำมาพัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้จากการนำแนวคิดเศรษฐกิจ

พอเพียง เกษตรผสมผสาน โดยการเลือกพรรณพืชพื้นถิ่น ที่เป็นพืชอาหาร พืชสมุนไพร พืชเศรษฐกิจ ที่มีอยู่ตามบริบทของชุมชนเพื่อเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์ โดยการรวมกลุ่มครัวเรือนยากจนเหล่านี้ สร้างงาน สร้างอาชีพ รวมทั้งเป็นการฟื้นฟูระบบทางสังคมเกื้อกูลซึ่งกันและกันสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อลดความยากจนข้ามรุ่น และจัดความคุ้มครองทางสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง

ลำดับที่	ตำบล	ข้อมูลใบสอบทาน (ครัวเรือน)					
		จาก TPMAP	จน	ไม่จน	เสียชีวิต	ไม่อยู่	เพิ่ม
1	ชุมเห็ด	149	48	90	8	4	219
2	ในเมือง	65	33	30	0	0	210
3	กัสนทา	213	136	71	6	0	41
4	ดงเหล็ก	181	21	40	4	2	4
5	บ้านบัว	259	16	68	8	1	142
6	หลักเขต	104	16	81	5	1	7
7	กระสัง	115	22	68	4	0	23
8	สะแกชำ	194	20	168	5	1	6
9	สวายจิก	379	85	145	15	5	7
10	สะแกโพรง	726	46	644	34	2	9
11	ลุมพิก	112	15	94	3	0	21
12	เมืองฝาง	278	87	156	11	1	30
13	พระครู	123	25	92	5	1	12
14	บ้านยาง	402	3	0	0	0	14
15	หนองตาต	267	61	136	11	3	59
16	อีสาน	124	0	0	0	0	0
17	เสม็ด	469	0	0	0	0	0
18	สองห้อง	140	0	0	0	0	0
19	บัวทอง	187	0	0	0	0	0
รวม		4490	634	1883	119	21	804
รวม TPMAP และเพิ่ม			5294	ครัวเรือน			

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลครัวเรือนยากจนอำเภอเมือง บุรีรัมย์ที่ผ่านการสอบทาน (18 ต.ค.2564)

ทั้งนี้ โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและกรอบแนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ.ในระยะ 5 ปีที่ 7 (1 ตุลาคม 2564 – 30 ก.ย.2569) โดยยึดพระราชดำริและแนวทางที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพพระรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานไว้เป็นหลัก โดยมีเป้าหมายให้ดำเนินงานไปในทิศทางที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (2565-2569) การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำมาเป็นหลักปรัชญาในการขับเคลื่อนและวางแผนพัฒนาประเทศ ในมิติสถานการณ์พัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร ตรงกับหมวดหมายข้อที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม สามารถสนับสนุนยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ที่ 1 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้าน การพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มีบุคลากรหลากหลายศาสตร์ความรู้ มีความพร้อมทางวิชาการ เทคโนโลยี เครื่องมือ และงานวิจัยที่มีคุณภาพ ซึ่งศักยภาพของมหาวิทยาลัยนี้สามารถนำองค์ความรู้ และความหลากหลายของศาสตร์ต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมครัวเรือนกลุ่ม

เปราะบาง เพื่อสร้างรายได้ลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจ แก้ปัญหาความยากจนของประชาชน พร้อมกับการอนุรักษ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงได้จัดโครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ขึ้นเพื่อเป็นการตอบสนองเป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ให้เกิดการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชาติอย่างมีคุณค่าและยั่งยืนต่อไป

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ(อพ.สธ.)
- 3.2 เพื่ออนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์
- 3.3 เพื่อฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์

4. กิจกรรมและเป้าหมายของโครงการ

4.1 กิจกรรมของโครงการ

รายการดำเนินกิจกรรม	ระยะเวลา
1. จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง คณาจารย์ ผู้แทนคณะทั้ง 7 คณะ เพื่อกำหนดแนวทางและ วางแผนร่วมขับเคลื่อนโครงการ วิทยากร : คณะดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย : คณาจารย์ ผู้แทนผู้บริหารระดับคณะ จาก 7 คณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	10 มกราคม 2565
2. จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐ 3 ครั้ง วิทยากร : คณะดำเนินงาน และผู้แทนคณะ กลุ่มเป้าหมาย : คณาจารย์ผู้แทนคณะ ผู้นำนักศึกษา ฝ่าย ปกครองในพื้นที่ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนจากสำนักงาน พัฒนาชุมชน สำนักงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น พัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เครือข่ายปราชญ์	24 มกราคม 2565
3. ประชุมคัดเลือกครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การพัฒนา วิทยากร : คณะดำเนินงานภายใต้โครงการ วิทยากรจาก หน่วยงานภายนอก กลุ่มเป้าหมาย : ตัวแทนคณาจารย์ระดับคณะ ผู้นำนักศึกษา อาสาสมัคร ฝ่ายปกครองในพื้นที่ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	31 มกราคม 2565

รายการดำเนินกิจกรรม	ระยะเวลา
ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เครือข่ายปราชญ์	
4. จัดอบรมและดำเนินการสืบค้นทรัพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่เป้าหมาย 3 ครั้ง วิทยากร : คณะดำเนินงานภายใต้โครงการ วิทยากรเครือข่ายปราชญ์ กลุ่มเป้าหมาย : ผู้นำนักศึกษาอาสาสมัคร จำนวน 30 คน ครัวเรือนยากจนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ครัวเรือน	10 – 12 กุมภาพันธ์ 2565
5. จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ ผลักกล้าไม้พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 3 พื้นที่ วิทยากร : คณะดำเนินงานภายใต้โครงการ วิทยากรเครือข่ายปราชญ์ นักศึกษา คณาจารย์ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมาย : ผู้นำนักศึกษาอาสาสมัคร จำนวน 30 คน ครัวเรือนยากจนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ครัวเรือน ใน 3 พื้นที่	1 มี.ค. – 30 มี.ค. 2565
6. จัดกิจกรรมหนุนเสริมและกำกับติดตาม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 6 ครั้ง วิทยากร : คณะดำเนินงานภายใต้โครงการ วิทยากรเครือข่ายปราชญ์ นักศึกษา คณาจารย์ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมาย : ครัวเรือนยากจนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ครัวเรือน จำนวน 100 คน ใน 3 พื้นที่	1 เม.ย. – 20 พ.ค. 2565
7. จัดเวที รายงานความก้าวหน้า และคืนข้อมูลแก่หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง วิทยากร : คณะดำเนินงานภายใต้โครงการ กลุ่มเป้าหมาย : ตัวแทนคณาจารย์ระดับคณะ ผู้นำนักศึกษาอาสาสมัคร ฝ่ายปกครองในพื้นที่ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เครือข่ายปราชญ์ ตัวแทนครัวเรือนยากจนกลุ่มเป้าหมาย ใน 3 พื้นที่	25 พฤษภาคม 2565

รายการดำเนินกิจกรรม	ระยะเวลา
8. จัดทำรายงานสรุปโครงการ วิทยากร : คณะดำเนินงานภายใต้โครงการ กลุ่มเป้าหมาย : ตัวแทนคณาจารย์ระดับคณะ ผู้นำนักศึกษาอาสาสมัคร ฝ่าย ปกครองในพื้นที่ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้แทนจากสำนักงาน พัฒนาชุมชน สำนักงานกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น พัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เครือข่ายปราชญ์	1 มิ.ย. 2565
9. เผยแพร่ข้อมูล วิทยากร : คณะดำเนินงานภายใต้โครงการ กลุ่มเป้าหมาย : ภาควิชาเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ก.ค. - ก.ย. 2565

หมายเหตุ แผนการดำเนินงานอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

4.2 เป้าหมายของโครงการ

1. ได้ฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมืองจังหวัดบุรีรัมย์ 3 พื้นที่
2. ได้ขยายพันธุ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างน้อย 3 สายพันธุ์ จำนวน 3,000 ต้น
3. นักเรียน นักศึกษา และประชาชนครัวเรือนยากจนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 30 ครัวเรือน จำนวน 100 คน

5. ตัวชี้วัดของโครงการ

5.1 เชิงปริมาณ

1. ได้พื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) เพื่อการอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่น จำนวน 3 พื้นที่
2. ได้พันธุ์ไม้พื้นถิ่นที่เกิดจากผลดำเนินงาน จำนวน 3 ลักษณะ จำนวน ไม่น้อยกว่า 3,000 ต้น
3. มีผู้เข้าร่วมโครงการจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80

5.2 เชิงคุณภาพ

1. คณาจารย์ และนักศึกษาอาสาสมัคร หน่วยงานภาควิชาเครือข่ายภาครัฐและภาคประชาชน เกิดสำนึก ร่วมในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่น ของจังหวัดบุรีรัมย์
2. ได้เครือข่ายการขยายพันธุ์และอนุรักษ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์เพิ่มขึ้น
3. สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเกิดความคุ้มครองทางสังคมของครัวเรือนยากจน กลุ่มเปราะบาง จำนวน 30 ครัวเรือน

6. ระยะเวลาการดำเนินงาน การดำเนินโครงการ เริ่มต้นโครงการ พฤศจิกายน 2564 และสิ้นสุดโครงการ เดือน มิถุนายน 2565

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาการดำเนินงาน											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
	64	64	64	65	65	65	65	65	65	65	65	65
ประชุม สำนวณ และเสนอโครงการ												
ประชุมวางแผนดำเนินการโครงการ												
จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง คณาจารย์ ผู้แทนคณะทั้ง 7 คณะ เพื่อกำหนดแนวทางและวางแผนร่วมขับเคลื่อนโครงการ (P)												
จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาควิชาเครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐ 3 ครั้ง												
ประชุมคัดเลือกครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การพัฒนา (D)												
จัดอบรมและดำเนินการสืบค้นทรัพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่เป้าหมาย												
จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 3 พื้นที่												
จัดกิจกรรมหนุนเสริมและกำกับติดตามสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 6 ครั้ง												
จัดเวที รายงานความก้าวหน้า และคืน ข้อมูลแก่หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง (C)												
จัดทำรายงานสรุปโครงการ												
เผยแพร่ข้อมูล และนำข้อเสนอแนะเพื่อวางแผนแก้ไขต่อไป (A)												

7. วิธีการดำเนินการ

7.1 ประชุม สำนวณ และเสนอโครงการ

4.2 ประชุมวางแผนดำเนินการโครงการ

7.3 จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง คณาจารย์ ผู้แทนคณะทั้ง 7 คณะ

เพื่อกำหนดแนวทางและวางแผนร่วมขับเคลื่อนโครงการ (P)

7.4 จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาควิชาเครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐ 3 ครั้ง

7.5 ประชุมคัดเลือกครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การพัฒนา (D)

7.6 จัดอบรมและดำเนินการสืบค้นทรัพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่เป้าหมาย

7.7 จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ ผลិតกล้าไม้พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสร้างรายได้ให้กับ ครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 3 พื้นที่

7.8 จัดกิจกรรมหนุนเสริมและกำกับติดตาม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 6 ครั้ง

7.9 จัดเวที รายงานความก้าวหน้า และคืน ข้อมูลแก่หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง (C)

7.10 จัดทำรายงานสรุปโครงการ

7.11 เผยแพร่ข้อมูล และนำข้อเสนอแนะเพื่อวางแผนแก้ไขต่อไป (A)

8. สถานที่ดำเนินการ

1. การจัดประชุมและพัฒนา สถานที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. การปฏิบัติการในพื้นที่ ในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายครัวเรือนยากจนใน 3 ตำบล ของ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

9. งบประมาณ

- แหล่งงบประมาณ/แหล่งทุน

☒ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

โครงการการบริหารจัดการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี (อพ.สธ.) รหัสโครงการ 64 - 03 - 0103 จำนวนเงิน 150,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท)

☐ ใช้งบประมาณของหน่วยงาน (ระบุแหล่งงบประมาณ)

☐ อื่นๆ (ระบุ)

- งบประมาณ จำนวน 150,000 บาท โดยใช้จ่าย ดังนี้

ที่	กิจกรรม	รายการ	แตกตัวคูณ	จำนวน	รวม
1	จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง คณาจารย์ ผู้แทนคณะทั้ง 7 คณะ เพื่อกำหนดแนวทางและวางแผน ร่วมขับเคลื่อนโครงการ (P)				5600
		ค่าอาหารกลางวัน	20 คน * 100 * 1 มื้อ	2000	
		ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	20 คน * 30*2 มื้อ	1200	

		ค่าเอกสารประกอบการประชุม	20 ชุด * 20	400	
		วัสดุ		2000	
2	จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาคิเครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐ 2 ครั้ง (และรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ)				7200
		ค่าอาหารกลางวัน	20 คน * 100 * 1 มื้อ * 2 ครั้ง	4000	
		ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	20 คน * 30*2 มื้อ * 2 ครั้ง	2400	
		ค่าเอกสารประกอบการประชุม	20 ชุด * 20* 2 ครั้ง	800	
		วัสดุ			
3	ประชุมคัดเลือกครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การพัฒนา (D)				3600
		ค่าอาหารกลางวัน	20 คน * 100 * 1 มื้อ * 1 ครั้ง	2000	
		ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	20 คน * 30*2 มื้อ * 1 ครั้ง	1200	
		ค่าเอกสารประกอบการประชุม	20 ชุด * 20* 1 ครั้ง	400	
4	จัดอบรมและดำเนินการสืบค้นทรัพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่เป้าหมาย (3 พื้นที่)				14200
		ค่าอาหารกลางวัน	30 คน * 100 * 1 มื้อ * 1 ครั้ง	3000	
		ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	30 คน * 30*2 มื้อ * 1 ครั้ง	1800	
		ค่าเอกสารประกอบการประชุม	30 ชุด * 20* 1 ครั้ง	600	
		วัสดุ	พื้นที่ละ 1000	4000	
		ค่าเช่าเหมารถ(พาหนะเดินทาง)+น้ำมัน	2000 * 1 ครั้ง	3000	
		ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	1 คน*6 ชั่วโมง*300*1ครั้ง	1800	
5	จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพสร้างอาชีพ ผลิตรายได้พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 3 พื้นที่ x 2 ครั้ง				97400

		ค่าอาหารกลางวัน	30 คน * 100 * 1 มื้อ * 3 พื้นที่ * 2 ครั้ง	18000	
		ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	30 คน * 30*2 มื้อ * 3 พื้นที่ * 2 ครั้ง	10800	
		ค่าเอกสารประกอบการ ประชุม	1,000	1000	
		วัสดุ	อุปกรณ์การพัฒนา 3 พื้นที่ *20,000	60000	
		ค่าเช่าเหมารถ(พาหนะ เดินทาง)+น้ำมัน	2000 * 2 ครั้ง	4000	
		ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	1 คน*6 ชั่วโมง*300*2ครั้ง	3600	
6	จัดกิจกรรมหนุนเสริมและกำกับ ติดตาม 2 สัปดาห์/ 1 ครั้ง จำนวน 4 ครั้ง				14400
		ค่าอาหารกลางวัน	10 คน * 100 * 1 มื้อ * 4 ครั้ง	4000	
		ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	10 คน * 30*2 มื้อ* 4 ครั้ง	2400	
		ค่าเช่าเหมารถ(พาหนะ เดินทาง)+น้ำมัน	2000 * 4 ครั้ง	8000	
7	จัดเวที สรุปคืนข้อมูลแก่หน่วยงาน และภาคีที่เกี่ยวข้อง (C)				5400
		ค่าอาหารกลางวัน	30 คน * 100 * 1 มื้อ * 1ครั้ง	3000	
		ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	30 คน * 30*2 มื้อ * 1ครั้ง	1800	
		ค่าเอกสารประกอบการ ประชุม	30 ชุด * 20* 1 ครั้ง	600	
8	จัดทำรายงานสรุปโครงการ				2200
		จัดพิมพ์เอกสารเข้าเล่ม	2200	2200	
					150,000

รวมงบประมาณที่เสนอขอ 150,000 บาท

หมายเหตุ ขออภัยเจตนาจ่ายทุกรายการ

10. หน่วยงานรับผิดชอบ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

11. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	จำนวน หน่วย นับ	วงเงิน (บาท)	ช่วง ระยะเวลา ดำเนินการ	หมายเหตุ
จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน ร่วมกันระหว่าง คณะจารย์ ผู้แทนคณะทั้ง 7 คณะ เพื่อกำหนดแนวทางและวางแผนร่วม ขับเคลื่อนโครงการ (P)	1 ครั้ง	5600	10 มกราคม 2565	
จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน ร่วมกันระหว่าง ภาควิชาเครือข่าย และ หน่วยงานภาครัฐ 2 ครั้ง (และรายงาน ความก้าวหน้าเป็นระยะ)	2 ครั้ง	7200	24 มกราคม 2565	
ประชุมคัดเลือกครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การพัฒนา (D)	1 ครั้ง	3600	31 มกราคม 2565	
จัดอบรมและดำเนินการสืบค้นทรัพยากรพืช พื้นถิ่น ในระดับพื้นที่เป้าหมาย	3 ครั้ง	14200	10 – 12 กุมภาพันธ์ 2565	
จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ ผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสร้าง รายได้ให้กับครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 3 พื้นที่ x 2 ครั้ง	6 ครั้ง	97400	1 มี.ค. – 30 มี.ค. 2565	
จัดกิจกรรมหนุนเสริมและกำกับติดตาม สองสัปดาห์ ต่อ 1 ครั้ง จำนวน 4 ครั้ง	4 ครั้ง	14400	1 เม.ย. – 20 พ.ค. 2565	
จัดเวที รายงานความก้าวหน้า และคืน ข้อมูลแก่หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง (C)	1 ครั้ง	5400	25 พฤษภาคม 2565	
จัดทำรายงานสรุปโครงการ	1 ครั้ง	2200	1 มิ.ย. 2565	
รวมทั้งสิ้น	20	150,000		

**** หมายเหตุ** แผนการดำเนินกิจกรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

12. แผนการเบิกจ่ายเงิน

กิจกรรมหลัก	รวม งบประมาณ (บาท)	แผนการใช้จ่ายเงิน			
		ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1.จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง คณาจารย์ ผู้แทนคณะทั้ง 7 คณะ เพื่อกำหนดแนวทางและวางแผนร่วมขับเคลื่อนโครงการ (P) 2.จัดเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาควิชาเครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐ 2 ครั้ง (และรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะ)	12,800	12,800	-	-	--
3.ประชุมคัดเลือกครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การพัฒนา (D) 4.จัดอบรมและดำเนินการสืบค้นทรัพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่เป้าหมาย 5.จัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ ผลิตกล้าไม้พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 3 พื้นที่ x 2 ครั้ง	115,200	-	115,200	-	-
6.จัดกิจกรรมหนุนเสริมและกำกับติดตาม สองสัปดาห์ ต่อ 1 ครั้ง จำนวน 4 ครั้ง 7.จัดเวที รายงานความก้าวหน้าและคืน ข้อมูลแก่หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง (C) 8.จัดทำรายงานสรุปโครงการ	22,000	-	-	22,000	-
รวม	150,000	12,800	115,200	22,000	-

13. การติดตามประเมินผล

1. กำกับติดตามโดยคณะกรรมการที่ได้รับคำสั่งในการกำกับติดตามและประเมินผลโครงการ
2. แบบวัดประเมินผลความสำเร็จตามตัวชี้วัดและปฏิทินการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการ
3. แบบประเมินระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

14. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เครือข่ายคณาจารย์ และนักศึกษาอาสาสมัคร และหน่วยงานภาคีภาครัฐและภาคประชาชน ที่มีสำนึก ร่วมในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชไม้พื้นถิ่น ของจังหวัดบุรีรัมย์
2. ได้เครือข่ายการขยายพันธุ์และอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์เพิ่มขึ้น
3. ครั้วเรือนยาจนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 30 ครั้วเรือน จำนวนประชากร 60 คน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
4. สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเกิดความคุ้มครองทางสังคมของครั้วเรือนยาจน กลุ่มเปราะบาง
5. ได้พื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) เพื่อการอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่นที่มีศักยภาพ 3 แห่ง
6. ได้พื้นที่ขยายผลพันธุ์ไม้พื้นถิ่นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ที่เกิดจากผลดำเนินงานเพิ่มขึ้น 3 พื้นที่

15. ประเภทกิจกรรม (โปรดเลือกประเภทกิจกรรมโดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐)

F : Frame (กรอบการดำเนินงาน)	A : Activity (กิจกรรม)	สัญลักษณ์
☐ F1 กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร	☐ A1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร	F1A1
	☐ A2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร	F1A2
	☐ A3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร	F1A3
☐ F2 กรอบการใช้ประโยชน์	☒ A4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร	F2A4
	☐ A5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร	F2A5
	☐ A6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร	F2A6
☐ F3 กรอบการสร้างจิตสำนึก	☐ A7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร	F3A7
	☐ A8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร	F3A8

ผลการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานดังขั้นตอนต่อไปนี้

กิจกรรมเวทีประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาควิชาเครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำนักศึกษา เพื่อรับทราบและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการดำเนินงานภายใต้แผนงาน กำหนดเป้าหมายและพื้นที่การพัฒนา ร่วมกับคณะดำเนินการภายใต้โครงการ

ภาพเวทีชี้แจงการดำเนินงานร่วมเครือข่ายในพื้นที่ตำบลบ้านบัว ตำบลพระครู และตำบลเสม็ด

กิจกรรมสร้างความรู้การสืบค้นทรัพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่เป้าหมาย และปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลทรัพยากรพืชพื้นถิ่น

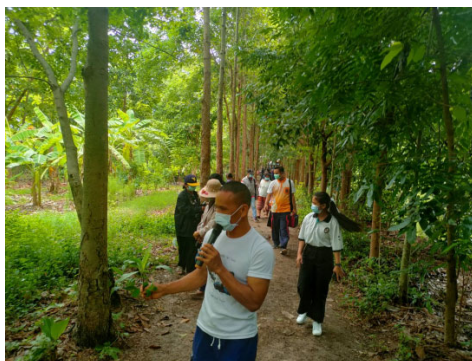
ภาพการชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ ผลิตกล้าไม้พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และสร้างรายได้ให้กับ
กลุ่มเป้าหมาย

ภาพการศึกษาแหล่งเรียนรู้เครือข่ายปราชญ์ชุมชน ของเยาวชนต้นกล้าคุณธรรม

ภาพการศึกษาแหล่งเรียนรู้เครือข่ายถ่ายทอดความรู้ของประชาชนและครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง

การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลพันธุ์ไม้พื้นถิ่น พร้อมถ่ายภาพ ตามบริบทของพื้นที่

ภาพการจัดเก็บลูกพันธุ์ไม้ ที่พบในพื้นที่จากการสำรวจลักษณะต่างๆ

แบบรายงานผล

การส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลทั่วไป ชื่อ โรงเรียนพระครูพิทยาคม พื้นที่ตำบลพระครู

ที่ตั้ง เลขที่ 52 หมู่ 10 บ้านแก่นเจริญ ถนนบุรีรัมย์ – พุทไธสง ตำบลพระครู อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

คณะกรรมการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่น

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทร
1	นายสัญญา บุญยพงศ์พิกุล	ประธาน	082-7893686
2	นายสุพจน์ มีแก้ว	รองประธาน	089-7185272
3	นางวณิชชา มีแก้ว	กรรมการ	088-5741914
4	นางสาวชลิตา ชูชาติ	กรรมการ	061-5349568
5	นายคมกริช ศุภดิษฐ์	กรรมการ	061-4653568
6	นายปิยวัฒน์ สมถวิล	กรรมการ	098-1293492
7	นายพงษ์พัฒน์ บุญอำนาจ	กรรมการ	062-2348348
8	นายภูริทัต บุษพาواس	กรรมการ	093-5166296
9	นางสาวสไบแก้ว ปิดตาระเต	กรรมการ	065-4827332
10	นายณฤทธิกร จันทน์นัว	กรรมการและ เลขานุการ	082-5571066

ลงชื่อประธาน

(นายสัญญา บุญยพงศ์พิกุล)

แบบรายงานสำรวจพันธุ์ไม้พื้นถิ่น

ชื่อพันธุ์ไม้	แหล่งที่พบ	ภาพพันธุ์ไม้
มะค่าแต้	บริเวณถนนทางเข้าโรงเรียน	
มะค่าโมง	บริเวณสวนป่าหลังอาคาร 2	
ตะแบก	บริเวณหน้าอาคาร 3	
กระท่อมบก	บริเวณติดกับสระน้ำ ศาลพระ ภูมิ	

ชื่อพันธุ์ไม้	แหล่งที่พบ	ภาพพันธุ์ไม้
ทองกวาว	บริเวณติดกับสระน้ำ ศาลพระภูมิ	
ราชพฤกษ์	บริเวณถนนทางเข้าโรงเรียน อาคาร 4	
ขี้เหล็กไทย	บริเวณพื้นที่หลังอาคาร 4	
ประดู่ป่า	บริเวณติดห้องน้ำชายข้าง อาคาร 6	
สะเดา	บริเวณถนนทางเข้าโรงเรียน	

แนวทางการขยายพันธุ์ไม้พื้นถิ่น

1. ไม้พื้นถิ่นที่เลือกขยายพันธุ์ ต้นมะค่าโมง จำนวน 500 ต้น

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดใหญ่ มีความสูงระหว่าง 15 – 20 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง แตกกิ่งต่ำ ลำต้นมักเป็นครีบและมีปุ่มปม เปลือกนอกสีน้ำตาลอ่อน ชมพูอมน้ำตาล หรือสีเทา แตกสะเก็ดเป็นหลุมตื้นๆ มีรูระบายอากาศกระจัดกระจาย เนื้อไม้สีน้ำตาลอมเหลืองอ่อน กิ่งอ่อนมีขนคลุมบาง ๆ

ลักษณะใบ ใบประกอบขนนกชั้นเดียว เรียงสลับ ใบย่อยรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 2 – 5 เซนติเมตร ยาว 4 – 9 เซนติเมตร เรียงตรงข้าม โคนใบมน หรือหยักเว้าเล็กน้อย ขอบใบเรียบ ปลายใบหุบเป็นติ่ง มน หรือเว้าตื้น ใบคู่ล่างจะมีขนาดเล็กกว่าคู่ที่ถัดขึ้นไป

ลักษณะดอก ช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่งหรือซอกใบ ใบประดับรูปไข่ ใบประดับย่อยคล้ายใบประดับ ติดเหนือจุดกึ่งกลางก้านดอกเล็กน้อย ดอกย่อยสีชมพู รูปดอกถั่ว กลีบเลี้ยงรูปขอบขนาน สีชมพูสด มี 4 กลีบ แต่ละกลีบเรียงซ้อนทับกันแบบตรงข้าม ยาว 1 – 1.2 เซนติเมตร กลีบดอกรูปช้อนสีชมพู 1 กลีบ แผ่เกือบกลม ยาว 7 – 9 มิลลิเมตร ส่วนฐานคอดเป็น ปลายกลีบย่นเว้าตื้นๆ เกสรเพศผู้มี 10 อัน สมบูรณ์มี 7 อัน เป็นหมัน 3 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน

ลักษณะผล ผลแห้งแก่แล้วแตกสองแนว ฝักแบนรูปขอบขนาน กว้าง 7 – 9 เซนติเมตร ยาว 12 – 20 เซนติเมตร หนา 0.6 – 1 เซนติเมตร ผิวเปลือกเรียบไม่มีหนาม เปลือกแข็งหนาเป็นเนื้อไม้ ปลายเป็นจงอยสั้นๆ ฝักแก่สีน้ำตาลเข้มเกือบดำ เมล็ดสีดำ รูปรี ผิวมัน มีเนื้อสีเหลืองสดหุ้มที่โคนเมล็ดเป็นรูปถ้วย มี 2 – 4 เมล็ด

ระยะการออกดอกติดผล

ออกดอกระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนมีนาคม ฝักแก่ประมาณเดือนมิถุนายน – เดือนสิงหาคม

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้: ใช้ทำเสาบ้าน หมอนรองรถไฟ เครื่องเรือน เฟอร์นิเจอร์

เปลือก: ให้น้ำฝาดใช้สำหรับฟอกหนัง

เมล็ด: เนื้อในเมล็ดอ่อนใช้รับประทานเป็นอาหารได้

2. ชื่อไม้พันธุ์ที่เลือกขยายพันธุ์ ต้นมะค่าแต่ จำนวน 500 ต้น

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นที่มีความสูงของต้นประมาณ 10-15 เมตร สามารถแตกกิ่งก้านและแผ่ใบได้กว้างมียอดเป็นรูปร่มหรือทรงเจดีย์ต่ำ ซึ่งเปลือกต้นนั้นจะมีลักษณะเรียบเป็นสีเทาเข้ม มีวิธีการขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ดและวิธีตอนกิ่ง

ลักษณะใบ ใบคล้ายคลึงกับขนนกเพราะออกเรียงสลับกันและมีใบย่อยนั้นประมาณ 3-4 ใบ มีรูปร่างคล้ายกับรูปไข่ปลายใบเว้าตื้นและโคนใบเป็นรูปลิ้น มีขนาดกว้างประมาณ 3 ถึง 8 เซนติเมตรและยาวอยู่ที่ความยาว 6 ถึง 15 cm แผ่นใบมีความหนา 1 ด้านมีขนหยาบและอีกด้านมีขนนุ่ม

ลักษณะดอกดอก มีลักษณะเป็นช่อขึ้นตามซอกใบและตามปลายกิ่งฟุ้งช่อดอกนั้นจะมีความยาวประมาณ 10 ถึง 25 เซนติเมตรดอกมีลักษณะเป็นสีเหลืองแกมเขียวมีกลีบเลี้ยงหนาถึง 4 กลีบและลักษณะรูปดอกคล้ายคลึงกับรูปไข่กว้าง บริเวณด้านนอกของดอกมีสีน้ำตาล

การใช้ประโยชน์ สำหรับประโยชน์หรือสรรพคุณที่โดดเด่นของต้นมะค่าแต่นั้นเขามีสรรพคุณหลากหลายไม่ว่าจะเป็นบริเวณส่วนเปลือกสามารถใช้ต้มแก้เป็นผ้าได้เป็นอย่างดี บริเวณเปลือกสามารถนำมาต้มรับประทานให้หัวริดสีดวงทวารหนักพอได้เป็นบริเวณส่วนที่สำคัญของต้นเลยทีเดียวที่ได้ ในส่วนของเมล็ดนั้นเมื่อแก่แล้วสามารถนำไปเผาไฟและกะเทาะเปลือกออกนำไปนึ่งรับประทานเป็นอาหารว่างได้แต่เนื้อจะมีความแข็งคล้ายๆกับมะม่วงหิมพานต์และมีรสขม

3. ชื่อไม้พันธุ์ที่เลือกขยายพันธุ์ ต้นประดู่ จำนวน 300 ต้น

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15 – 30 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ทึบ เปลือกนอกสีน้ำตาลดำ หนา แตกสะเก็ด เปลือกในสีน้ำตาล มีน้ำเลี้ยงสีแดง เนื้อไม้แข็งสีแดงอมเหลือง มีลวดลายสวยงาม

ลักษณะใบ ใบประกอบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคี่ เรียงสลับ ใบย่อยรูปไข่หรือรูปขอบขนาน กว้าง 2.5 – 5 เซนติเมตร ยาว 5 – 15 เซนติเมตร โคนใบมน ขอบใบเรียบ ปลายใบเป็นติ่ง แผ่นใบมีลักษณะคล้ายแผ่นหนังบางๆ ท้องใบมีขนอ่อนๆ ปกคลุม

ลักษณะดอก ช่อดอกจะแยกแขนง ออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยสีเหลืองแกมแสด รูปถ้วย กลีบเลี้ยงสีน้ำตาลอมเขียว หรือสีเขียวก 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยกเป็น 2 แฉก แบ่งเป็นอันบน 2 กลีบติดกันและอันล่าง 3 กลีบติดกัน กลีบยาวประมาณ 6 – 8 มิลลิเมตร กลีบดอก รูปผีเสื้อ มี 5 กลีบ ยาวประมาณ 8 – 15 มิลลิเมตร มีเกสรเพศผู้ 10 อัน เกสรเพศเมียมี 1 อัน ดอกมีกลิ่นหอม

ลักษณะผล ผลมีปีกเดียว รูปโล่ แบน บาง ตรงกลางนูน เส้นผ่านศูนย์กลาง 5 – 7 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว มีขนสีขาว หรือสีน้ำตาลปกคลุม อาจมี 1 – 3 เมล็ด

ระยะการออกดอกติดผล

ออกดอกในระหว่างเดือนมีนาคม – เดือนเมษายน ผลแก่เดือนพฤษภาคม – เดือนมิถุนายน

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้: ใช้ในการก่อสร้างทั่ว ๆ ไป เพอร์นิเจอร์ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องดนตรี

เปลือก: ให้น้ำฝาดสำหรับฟอกหนัง

แก่น: ให้สีแดงคล้ำใช้ย้อมผ้า

การดำเนินการสืบค้นทรัพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่
ชื่อสถานที่สวนป่าโรงเรียนพระครูพิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

☑ คณะอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และคณะครูโรงเรียนพระครูพิทยาคมลงสำรวจต้นมะค่าโมง และวางแผนการขยายต้นกล้าพันธุ์ไม้

☑ คณะครูนำนักเรียนโรงเรียนพระครูพิทยาคม ลงพื้นที่ เพื่อสำรวจเมล็ดพันธุ์มะค่าโมง นำมาเพาะกล้าขยายพันธุ์ และอนุรักษ์ต้นไม้ประจำถิ่นภายในโรงเรียน

☑ นักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุ์ ทำการจดบันทึกข้อมูลลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และจำนวนเมล็ดพันธุ์ต้นมะค่าโมงเพื่อทำการเตรียมการขยายพันธุ์ต่อไป

☑ คณะครูนำนักเรียนโรงเรียนพระครูพิทยาคม ลงพื้นที่ เตรียมอุปกรณ์ในการบอนต้นมะค่าโมง และเก็บเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำไปเพาะต้นกล้าเพื่อแจกแก่ชุมชนในพื้นที่

การเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ ผลิตกล้าไม้

รายการอุปกรณ์	ภาพประกอบ
สถานที่สำรวจและเก็บเมล็ดพันธุ์	
ตะกร้าใส่เมล็ดพันธุ์	
ข้อนปลูก	
จอบเล็กชุด	

รายการอุปกรณ์	ภาพประกอบ
ถุงเพาะต้นกล้า	
ขุยมะพร้าว	
ดินปลูกผสมแกลบ	
เมล็ดพันธุ์มะค่าโมง	

พัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ ผลิตกล้าไม้พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์
(แสดงให้เห็นกระบวนการขยายพันธุ์กล้าไม้ และการดูแลรักษา)

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมเมล็ด

☑ คณะอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช และนักเรียนร่วมกันเก็บเมล็ดพันธุ์มะค่าโมง ด้วยวิธีการเก็บแบบธรรมชาติบริเวณโคนต้นและรอบนาลงใส่ตะกร้า

☑ การเก็บเมล็ดพันธุ์ด้วยวิธีการบอนต้นมะค่าโมงทิ้งออก โดยการใช้ซอปลูกหรือจอบเล็กขุดลงใต้ดินและระวังไม่ให้รากขาดเพื่อนำลงไปเพาะในถุงดำ

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมดินเพาะกล้า

☑ การเตรียมดินสำหรับปลูกใช้ดินร่วนผสมกับขุยมะพร้าว และคลุกเคล้าผสมให้เข้ากันเติมเกลบดำผสมเพื่อเพิ่มการระบายของน้ำในขณะที่เพาะเมล็ดไม่ให้ต้นกล้าเน่า

☑ เมื่อผสมดินได้สัดส่วนแล้วนำดินเทลงในกระบะเพาะ และเจาะรูกระบะเพาะไม่ให้น้ำขังเวลาให้น้ำต้นกล้า เติดินไม่ให้ล้นกระบะเพาะ เมล็ดพันธุ์จะงอกเร็วขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การเพาะกล้า

☑ นำดินปลูกที่ผสมเตรียมไว้แล้วรอกลงถุงเพาะ และ น้ำเมล็ดพันธุ์ที่ทำการบอนที่มีรากติดมาแล้วบรรจุลงถุงดำ ขั้นตอนนี้ระวังรากหลุด ต้องใช้เวลาในการเพาะลงถุง

☑ นำเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการเก็บในบริเวณสวนป่าโรงเรียน ลงใส่ในกระบะเพาะที่เตรียมดินไว้แล้วเบื้องต้น ขั้นตอนนี้ได้นำเมล็ดแช่น้ำก่อนการปลูกเพื่อเร่งให้ต้นกล้างอก

ขั้นตอนที่ 4 การบริหารจัดการแปลงกล้าไม้

☑ การบริหารจัดการแปลงกล้าไม้ ได้นำต้นกล้าที่เพาะ นำมาไว้บริเวณพื้นที่โล่งกว้างและมีแสงแดดเหมาะสมแก่ ต้นกล้าที่เพาะ ซึ่งมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการให้คำปรึกษา

☑ การเก็บเมล็ดพันธุ์ต้นกล้ามะค่าโมง มีการรับผิดชอบ ดูแลโดยสถานักเรียนและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ได้มีการจัดเวรประจำวันในการรดน้ำกล้าไม้ทุกเช้า-เย็น

ขั้นตอนที่ 5 การดูแลรักษา

☑ การดูแลรักษาได้รับน้ำทุกเช้า-เย็นแก่ต้นกล้าที่เพาะ และมีการนำต้นกล้าที่ไม่แข็งแรงออก แล้วนำต้นกล้าที่เพาะ ออกแล้วลงนามาทดแทน เพื่อให้ได้ต้นกล้าไม้ที่สมบูรณ์

☑ มีการกำกับติดตามจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ เยี่ยมชมและติดตามความก้าวหน้าของการเข้าร่วมโครงการ การอนุรักษ์พันธุ์พืชและการขยายพันธุ์พืชประจำถิ่น

การแจกจ่ายขยายพันธุ์กล้าไม้

รายชื่อ ผู้รับพันธุ์กล้าไม้โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	ชื่อ - นามสกุล	หมู่บ้าน	ตำบล	ชื่อพันธุ์ กล้าไม้	จำนวน (ต้น)
1	นายคมกริช ศุภดิษฐ์	พระครูน้อย	กลันทา	มะค่าโมง	20
2	นายชุตินันท์ โสขุนทด	บ้านโบาย	พระครู	มะค่าโมง	20
3	นายปณรวิช ชัดไธสง	พระครูน้อย	กลันทา	มะค่าโมง	20
4	นายปิยวัฒน์ สมถวิล	หนองค่าแต่	พระครู	มะค่าโมง	20
5	นายพงษ์พัฒน์ บุญอำนวย	หนองเก้าข่า	เมืองแฝก	มะค่าโมง	20
6	นางสาวกัญญารัตน์ เมืองศรี	กลันทา	กลันทา	มะค่าโมง	20
7	นางสาวชฎาวรรณ พาสศรี	หนองปรือ	กลันทา	มะค่าโมง	20
8	นางสาวประภัสสร จรัสกาย	สำราญราษฎร์	ถลุงเหล็ก	มะค่าโมง	20
9	นางสาวพรรณปพร อำไธ	หนองขวาง	พระครู	มะค่าโมง	20
10	นางสาววรรณุช พนมวัน	หนองเก้าข่า	เมืองแฝก	มะค่าโมง	20
11	นางสาววิภากรัตน์ เลพล	ผักกาดหญ้า	พรสำราญ	มะค่าโมง	20
12	นางสาวศศิธิปไตย ปะรินรัมย์	พระครูใหญ่	พระครู	มะค่าโมง	20
13	นางสาวศุภัสมา คูเรืองรัมย์	ตาหล้า	หินเหล็กไฟ	มะค่าโมง	20
14	นางสาวอังคณา พวงแก้ว	สระเกษ	พระครู	มะค่าโมง	20
15	นางสาวอัจฉรา สว่างเนตร	หนองขุนปราบ	เมืองแฝก	มะค่าโมง	20
16	นายเตชิตพงษ์ บุตวงรัมย์	โพธิ์ทอง	พระครู	มะค่าโมง	20
17	นายปรกรณ์ คำสุวรรณ	หนองไทรงาม	ชุมเห็ด	มะค่าโมง	20
18	นายภูริทัต บุษาวาส	โคกนาค	หินเหล็กไฟ	มะค่าโมง	20
19	นายภูวดล บุญศรี	แก่นเจริญ	พระครู	มะค่าโมง	20
20	นายสุขสันต์ เพ็ชรสูงเนิน	หนองสอง	เมืองแฝก	มะค่าโมง	20
21	นางสาวกัญญาลักษณ์ สาระวัน	สระเกษ	พระครู	มะค่าโมง	20
22	นางสาวจันทมณี คำแดง	หนองเรือ	ถลุงเหล็ก	มะค่าโมง	20
23	นางสาวชลธิชา แก้วประดิษฐ์	หนองค่าแต่	พระครู	มะค่าโมง	20

การแจกจ่ายขยายพันธุ์กล้าไม้

รายชื่อ ผู้รับพันธุ์กล้าไม้โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	ชื่อ - นามสกุล	หมู่บ้าน	ตำบล	ชื่อพันธุ์ กล้าไม้	จำนวน (ต้น)
24	นางสาวชลิตา ชูชาติ	พระครูน้อย	กลันทา	มะค่าโมง	20
25	นางสาวทัศนีย์ เปียดบำรุง	พระครูใหญ่	พระครู	มะค่าโมง	20
26	นางสาวมุกมณี อุดมพันธ์	ถลุงเหล็ก	ถลุงเหล็ก	มะค่าโมง	20
27	นางสาวสไบแก้ว ปิดตาระเต	โคกนาค	หินเหล็กไฟ	มะค่าโมง	20
28	นางสาวสุกัญญา ศรีริต	หนองขวาง	พระครู	มะค่าโมง	20
29	นางสาวสุพัตรา ภูถวิล	สระบัว	พรสำราญ	มะค่าโมง	20
30	นางสาวปภาวี คุณขุนทด	โคกนาค	หินเหล็กไฟ	มะค่าโมง	20

กิจกรรมปลูกป่า

กิจกรรมปลูกป่า

ภาพกิจกรรมปลูกต้นไม้โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
พื้นที่ตำบลพระครู และตำบลไถ่เคียง

ภาพกิจกรรมแจกกล้าไม้โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
(พื้นที่ตำบลพระครูและพื้นที่เขตบริการโรงเรียนพระครูพิทยาคม)

แบบรายงาน

การส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลทั่วไป ชื่อ โรงเรียนภัทรบพิตร

ที่ตั้ง 137 หมู่.11 ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

คณะกรรมการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่น

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทร
1	นายธัชเวช ศานติบุรณ์	ประธาน	089-282-4930
2	นางรุ่งทิพย์ เอื้อยะเจริญ	รองประธาน	
3	นายชูศักดิ์ ศรवारณ	รองประธาน	
4	นายจิรพัฒน์ ชัยพร	กรรมการ	
5	นางไพรวลัย พรหมมาลุน	กรรมการ	
6	นางบุญณดา มีศรีรีดา	กรรมการ	
7	นางสาวปรียาภรณ์ พิมพ์จินดา	กรรมการ	
8	นางสุวณี วรเสฏฐากร	กรรมการ	
9	นางสาวกัลยาณี ตรีเดช	กรรมการ	
10	นางภัควลัญชญ์ นพไธสง	กรรมการ	
11	นางเดือนเพ็ญ ก่อเกียรติินพคุณ	กรรมการ	
12	นางสาวรัตติยา เหมือนวาจา	กรรมการ	
13	นางสาวปภาวดีศ์ ทรงประโคน	กรรมการ	
14	นางจรัสศรี งามมาศ	กรรมการ	
15	นางรตนัตตยา จันทนสาโร	กรรมการ	
16	ว่าที่ร.ต.หญิงรัตนา ขอเยือกกลาง	กรรมการ	
17	นางสาวโอนี กุมารสิทธิ์	กรรมการ	
18	นางสาวศิรินภา บุญทูล	กรรมการ	
19	นางนิชา สี่พรมทอง	กรรมการ	
20	นายกรณ์ดนัย ศรีแก้ว	กรรมการ	

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทร
21	นางสาวณัฏฐาณิชา โชติศิริณินท์	กรรมการ	
22	นายลิขสิทธิ์ ชัยสุวรรณ	กรรมการ	
23	นางสาวปัทมาภรณ์ อารัมย์	กรรมการ	
24	นางสาวปิยวรรณ ปลื้มกมล	กรรมการ	
25	นางสาวนันทมณ วาหารัมย์	กรรมการ	
26	นายณัฐพงศ์ รสหอม	กรรมการและเลขานุการ	0885928256

แบบรายงานสำรวจพันธุ์ไม้พื้นถิ่น

ชื่อพันธุ์ไม้	แหล่งที่พบ	ภาพพันธุ์ไม้
1. โยนีปศาง	วนอุทยานเขากระโดง	
2. มะค่าโมง	โรงเรียนภัทรบพิตร	

ชื่อพันธุ์ไม้	แหล่งที่พบ	ภาพพันธุ์ไม้
3.ประดู่	โรงเรียนภัทรบพิตร	

แนวทางการขยายพันธุ์ไม้พื้นถิ่น

1. ไม้พื้นถิ่นที่เลือกขยายพันธุ์ โยนีปศาจ จำนวน 34 ต้น อธิบาย ลักษณะของพันธุ์ไม้ คุณค่า ประโยชน์และความสำคัญพอสังเขป

- มะกอกโคก เป็นไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูงประมาณ 10 – 15 เมตร เป็นพืชถิ่นเดียว พบตามภูเขาไฟเก่า เช่น แถบเขากระโดง เขาอังคาร เขาพนมรุ้งซึ่งเคยเป็นภูเขาไฟที่ดับสนิทนานแล้ว ผลของมะกอกโคกเป็นรูปไข่กลับ เปลือกแข็ง แตกเป็นสองซีกเมื่อแห้ง เมล็ดมีปีก ผลที่แก่จัดจะแตกเป็น 2 ซีก มองเห็นเมล็ดข้างในได้ตามชื่อที่เรียกกัน หากนำไปกบดินทราย จะยิ่งดูแปลกตาคล้ายอวัยวะเพศหญิงมาก

ประโยชน์ รักษาโรคภูมิแพ้ ความสำคัญ ต้นโยนีปศาจมีปรากฏให้อ้างอิงในวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องปาจิต-อรพิม

2. ไม้พื้นถิ่นที่เลือกขยายพันธุ์ไม้ มะค่าโมง จำนวน 1,350 ต้น อธิบาย ลักษณะของพันธุ์ไม้ คุณค่า ประโยชน์และความสำคัญพอสังเขป

- ผลัดใบช่วงสั้น ๆ สูงได้ถึง 30 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกว้าง เปลือกต้นสีเทาอ่อน หรือสีชมพูอมน้ำตาลผิวต้นขรุขระ กิ่งอ่อนมีขนประปราย ต้นแก่มีปุ่มปมเนื้อไม้มีลวดลายสวยงามสีน้ำตาลอมเหลือง ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคู้ ออกเรียงสลับ ใบกว้าง 4-5 ซม. ยาว 5-9 ซม. แกนกลางใบประกอบยาว 18-30 ซม. ก้านใบยาวประมาณ 2 ซม. ก้านใบย่อยยาว 0.3-0.5 ซม. ใบย่อยมี 3-5 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน ปลายใบแหลมมีติ่งสั้น ๆ โคนใบมนขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบเกลี้ยง ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่งหรือซอกใบยาว 5-15 ซม. มีขนสั้นนุ่มสีเทา

ประโยชน์ ใช้ในการก่อสร้างหรือแปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ เนื่องจากเนื้อไม้มีความแข็งแรง ทนทาน และมีสีสนที่สวยงาม มะค่าโมง

3. ไม้พื้นถิ่นที่เลือกขยายพันธุ์ไม้ประดู่ป่า จำนวน 184 ต้น อธิบาย ลักษณะของพันธุ์ไม้ คุณค่า ประโยชน์และความสำคัญพอสังเขป

- ลำต้นสูง 15-30 เมตร หนึ่ด้วยเปลือกหนาสีน้ำตาลซึ่งแตกสะเก็ดเป็นร่องลึก มีน้ำยางมาก เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ กิ่งก้านมักมีหน่อระยะยาวอย่างประดู่บ้านใบเป็นใบประกอบรูปขนนกเรียงสลับ ใบย่อยเยื้องสลับกัน 4-10 ใบ รูปไข่ถึงรูปขนาน กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ปลายเป็นติ่ง โคนมนดอกมีสีเหลือง กลิ่นหอม มีกลิ่นคล้ายดอกช่อนกลิ่น ออกเป็นช่อยาว 10-20 เซนติเมตร ตามง่ามใบ ดอกจะออกช่วงมีนาคม-พฤษภาคม ช่อดอกมีขนาดใหญ่ แต่ไม่แตกกิ่งก้านแขนงมากอย่างประดู่บ้าน (แต่ดอกจะบานแค่หนึ่งถึงสองวันเท่านั้น)

ประโยชน์ ประดู่มีเนื้อไม้สีแดงอมเหลือง เสี้ยนสนเป็นริ้ว เนื้อละเอียดปานกลาง มีลวดลายสวยงาม ใช้ทำเสา พื้นต่อเรือ เครื่องเรือน เครื่องดนตรี แก่นสีแดงคล้ายใช้ย้อมผ้า และเปลือกให้น้ำฝาดใช้พอกหนัง

นทรพยากรพืชพื้นถิ่น ในระดับพื้นที่
ภทธรบพิตร เขากระโดง ตำบลเสม็ด

คำอธิบาย

สำรวจพันธุ์ไม้ที่สนใจนำมาเพาะขยายพันธุ์ และนำพันธุ์ไม้ที่สนใจและควรอนุรักษ์นำมาเพาะ มีมะค่าโมง ประดู่ ที่สำรวจภายในโรงเรียน และ ต้นโยนีปีศาจ ที่สำรวจบนเขากระโดง เพื่อนำมาขยายพันธุ์ต่อไป

การเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ ผลิตกล้าไม้

รายการอุปกรณ์	ภาพประกอบ
1.กรรไกรตัดกิ่ง	
2.ผ้า	
3.ถังน้ำ	
4.ถุงดำ	

รายการอุปกรณ์	ภาพประกอบ
5. ช้อนปลูก	
6. ถาดเพาะ	
7. กระถาง	

พัฒนาศักยภาพ สร้างอาชีพ ผลักกล้าไม้พื้นถิ่นเพื่อการอนุรักษ์
แสดงให้เห็นกระบวนการขยายพันธุ์กล้าไม้ และการดูแลรักษา

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมเมล็ด

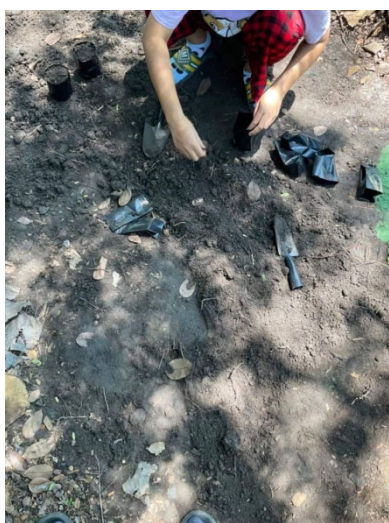
การสำรวจและเก็บรวบรวมเมล็ดพันธุ์ไม้พื้นถิ่น นักเรียน เยาวชน ได้ออกสำรวจพื้นที่ และจัดเก็บเมล็ดพันธุ์ ที่เป็นพันธุ์ไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในบริเวณพื้นที่วนอุทยานเขากระโดง พื้นที่สาธารณะของชุมชนซึ่งพันธุ์ไม้เหล่านี้มีอยู่ในธรรมชาติ และบางสายพันธุ์หายาก และนำมารวบรวม เตรียมเพาะขยายพันธุ์

ภาพการสำรวจพื้นที่และจัดเก็บเมล็ดพันธุ์พืช

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมดินเพาะกล้า

การเตรียมดินสำหรับการเพาะเมล็ดเตรียมวัสดุที่ใช้เพาะเมล็ดและเตรียมภาชนะที่ใช้สำหรับเป็นภาชนะเพาะเมล็ดโดยวัสดุที่ใช้เพาะเมล็ดได้แก่กาบมะพร้าวขุยมะพร้าวและเตรียมถุงเพาะชำกรอกดินที่ใช้สำหรับเพาะชำกล้าโดยผสมดินที่ใช้เพาะชำกล้าไม้กับแกลบดำและแกลบดิบ

ภาพการเตรียมดินเพาะกล้า

ขั้นตอนที่ 3 การเพาะกล้า

การเพาะกล้าเริ่มจากการเตรียมเมล็ดการทำลายการพักตัวของเมล็ดและนำเมล็ดแช่น้ำเป็นเวลา 1 คืน นำเมล็ดมาบ่มต่อเป็นเวลา 1 วันด้วยผ้า จากนั้นจึงนำมาใส่ในภาชนะเพาะเมล็ดโดยมีวัสดุเพาะเมล็ดเป็นขุยมะพร้าวเพราะให้เมล็ดมีการเจริญเติบโตโดยมีการแตกใบจริง 4-6 ใบจึงทำการย้ายกล้าลงในถุงเพาะชำต่อไป

ภาพกิจกรรมเพาะกล้าจัดการเมล็ดพันธุ์

ขั้นตอนที่ 4 การบรรจุถุงเพาะเลี้ยง

การย้ายปลูกลำไยใส่ในถุงเพาะชำหลังจากต้นกล้าที่เพาะมีความแข็งแรงเจริญเติบโตดีจากการสังเกตใบที่มีแตกออกมาเกิน 4-6 ใบเราก็ได้นำกล้าไม้ย้ายลงถุงเพาะชำที่มีขนาด 2.5×6 นิ้วในวัสดุปลูกที่เป็นดินผสมแกลบดำและแกลบดิบ

ภาพการเพาะกล้าไม้ บรรจุถุง จัดการเมล็ดพันธุ์

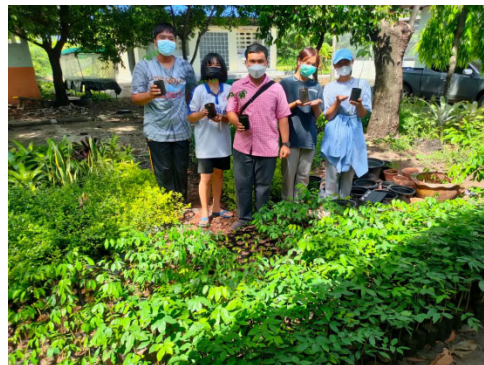
ขั้นตอนที่ 5 การบริหารจัดการแปลงกล้าไม้

การบริหารจัดการแปลงกล้าไม้หลังจากย้ายกล้าไม้ลงถุงเพาะชำแล้วได้มีการจัดเวรผลัดเปลี่ยนดูแลรดน้ำแปลงกล้าไม้ ซึ่งจะถูกจัดวางไว้บริเวณใต้ร่มไม้ประมาณ 2 สัปดาห์ เมื่อกล้าไม้มีความแข็งแรงพอจึงนำกล้าไม้ย้ายออกแดดเพื่อรับแสง พร้อมต่อการลงปลูกต่อไป

ภาพกล้าไม้พื้นถิ่นที่ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

ขั้นตอนที่ 6 การดูแลรักษา หมั่นดูแลด้านวัชพืช เก็บเศษหญ้าและวัชพืชอื่น ๆ ออกจากถุงเพาะกล้าไม้ และดูแลเรื่องโรคแมลงที่จะมาเจาะกินใบอ่อน หรือยอดกล้าไม้ เมื่อพบต้องรีบทำลาย หรือฉีดสารไล่แมลงเช่นน้ำส้มควันไม้ หรือน้ำหมักไล่แมลง โดยไม่ใช้สารเคมีเพื่อเป็นการรักษาสีแวดล้อมและดูแลสุขภาพของผู้ปลูก

การแจกจ่ายขยายพันธุ์กล้าไม้

รายชื่อ ผู้รับพันธุ์กล้าไม้โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	ชื่อ - นามสกุล	หมู่บ้าน	ตำบล	ชื่อพันธุ์กล้าไม้	จำนวน (ต้น)
1	น.ส.ปิยวรรณ ปลื้มกมล	ศิลาทอง	เสม็ด	มะค่าโมง	20
2	น.ส.นัทธมน วาหารรัมย์	สะแกชำ	สะแกชำ	มะฮอกกานี,มะค่าโมง	20
3	นายลิขสิทธิ์ ชัยสุวรรณ	ตะโกรี	ประโคนชัย	ประดู่,มะค่าโมง	20
4	นายสัจด์ วรรณประโคน	สะแกชำ	สะแกชำ	ประดู่,มะค่าโมง	20
5	น.ส.สุธิชา จิรัมย์	พลวง	อีสาน	ประดู่,มะค่าโมง	20
6	นายอานนท์ วางกลาง	เสม็ด	เสม็ด	ประดู่,มะค่าโมง	20
7	นายบุญเยี่ยม โพธิ์เงิน	คูเมือง	คูเมือง	ประดู่,มะค่าโมง	20
8	นายวรพร โพธิ์เงิน	คูเมือง	คูเมือง	ประดู่,มะค่าโมง	20

ที่	ชื่อ - นามสกุล	หมู่บ้าน	ตำบล	ชื่อพันธกร้าไม้	จำนวน (ตัน)
9	นายจิรพงษ์ เพชรเลิศ	เมือง	สวายจิก	ประดู่,มะค่าโมง	20
10	นายวรินทร์ เพชรเลิศ	เมือง	สวายจิก	ประดู่,มะค่าโมง	20
11	นายกิตติศักดิ์ สายยา	เมือง	สวายจิก	ประดู่,มะค่าโมง	20
12	นายพงศ์วัช พงศ์ถาวรวัชร	หนองปรือใหญ่	สวายจิก	ประดู่,มะค่าโมง	20
13	น.ส.ปวีณา มวลทอง	โคกเบง	โคกย่าง	ประดู่,มะค่าโมง	20
14	นายอนันต์ อรุณสิริสมบุญ	เขากระโดง	เสม็ด	ประดู่,มะค่าโมง	20
15	นายสมจิตร อาจทวิกุล	สวายจิก	สวายจิก	ประดู่,มะค่าโมง	20
16	นายองอาจต์ โพธิ์กลาง	โคกหัวช้าง	เสม็ด	ประดู่,มะค่าโมง	20
17	น.ส.น้ำฝน น้อยเจริญ	ป่าหวาย	สะแกชำ	ประดู่,มะค่าโมง	20
18	นายบรรลु ช่อชู		เสม็ด	มะกอกโคก,มะค่าโมง	30
19	นายสมศักดิ์ แท้มโคกสูง		ในเมือง	มะค่าโมง	80
20	นายสิทธิพันธ์ โลกศิลา		เสม็ด	มะค่า โยนี	20
21	นางนุชรี อ่อนน้ำคำ		นางรอง	มะค่าโมง	20
22	นายพนัส วิโสรัมย์		สวายจิก	มะค่าโมง	20
23	นายวรเศศ เรียบร้อย		สวายจิก	มะค่าโมง	20
24	น.ส.อารีรัตน์ พระอุ่มมัย		สวายจิก	มะค่าโมง	10

ที่	ชื่อ - นามสกุล	หมู่บ้าน	ตำบล	ชื่อพันธุ์กล้วยไม้	จำนวน (ต้น)
25	นายชูศักดิ์ ฝากนาม		กระสัง	มะค่าโมง	20
26	นางกัญญาภัทร เรืองรัมย์		ชุมเห็ด	มะค่าโมง	50
27	นายสวัสดิ์ กระรัมย์		อิสาน	มะค่าโมง	30
28	นางสาวสุนีย์ เลิศคอนสาร		อิสาน	มะค่าโมง	30
29	นางราพร ปานจิตต์		เสม็ด	มะค่าโมง	30
30	นายบัญชา หาญประโคน		เสม็ด	มะค่าโมง	40
31	นายสิทธิชัย ลีประโคน		เสม็ด	มะค่าโมง	30
32	นายณัฐพล ผลสมุหกิจ		เสม็ด	มะค่าโมง	30
33	น.ส.ปุณิกา พะนงรัมย์		เสม็ด	มะค่าโมง	30
34	น.ส.ณัฐวรรณ กะวงษ์		สวายจิก	มะค่าโมง	30
35	นายยศพัทธ์ แถวมาก		สะแกชำ	มะค่าโมง	30
36	นางสาวลักขณา กระแจะ จันทร์		ปะเคียบ	มะค่าโมง	30
37	น.ส.อัฐริกัญญา แจ่มจันทร์	หนองพลวง	สวายจิก	มะค่าโมง	30
38	น.ส.คันสนีย์ จิรัมย์	หนองพลวง	สวายจิก	มะค่าโมง	30
39	น.ส.จิราพัชร ชัยชุมพล	สารภี	สะแกชำ	มะค่าโมง	30

ที่	ชื่อ - นามสกุล	หมู่บ้าน	ตำบล	ชื่อพันธุ์กล้าไม้	จำนวน (ต้น)
40	ด.ช.ธนาวัฒน์ มโนรัมย์	สนวน	เสม็ด	มะค่าโมง	30
41	ด.ช.ทวิโชค ภาษา	สนวน	เสม็ด	มะค่าโมง	30
42	ด.ช.ชโยดม ช่อนกลิ่น	ไทยสามัคคี	สะแกชำ	มะค่าโมง	30
43	นายชิษณุชา สมัญญา	โคกเขา	เสม็ด	มะค่าโมง	30
44	ด.ช.บัณฑิต บุญเยี่ยม	โคกตาล	เสม็ด	มะค่าโมง	30
45	นายพรชัย สมความรู้	สตึก	สตึก	มะค่าโมง	40

ภาพการแจกจ่ายพันธุ์กล้าไม้

สรุปผลการดำเนินโครงการ

โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการเพื่อเป็นการตอบสนองเป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) สามารถสรุปผลด้านการส่งเสริม กล่าวคือด้านพื้นที่โครงการได้ขยายเครือข่ายพื้นที่กลุ่มพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพิ่มเติมใน 3 พื้นที่ ได้แก่ 1. ตำบลพระครู โดยมีศูนย์กลางการดำเนินงานภายใต้การดูแลของคณะนักเรียนและคณะครูของโรงเรียนพระครูพิทยาคม โดยใช้พื้นที่สาธารณะโดยรอบโรงเรียนและตำบลเป็นพื้นที่ศึกษาสำรวจ ซึ่งได้ดำเนินการคัดเลือกและขยายพันธุ์ไม้ 3 สายพันธุ์ ได้แก่ มะค่าโมง มะค่าแต้ และประดู่ป่า ซึ่งเป็นไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ 2. พื้นที่ตำบลเสม็ด โดยมีศูนย์กลางการดำเนินงานภายใต้การดูแลของคณะครูและนักเรียนโรงเรียนภัทรบพิตร ซึ่งได้สำรวจและขยายพันธุ์ไม้เศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นมะค่าโมง ต้นประดู่ป่า ซึ่งมีมากบริเวณรอบโรงเรียน อีกทั้งยังได้สำรวจและขยายพันธุ์ต้นไม้หายากที่สำคัญได้แก่ ต้นโยนีปีศาจ (มะกอกโคก) ซึ่งเป็นต้นไม้ตามตำนานท้องถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์เรื่อง ปาจิตตอพิมพ์ ซึ่งมีพบอยู่ในธรรมชาติน้อยมากควรแก่การอนุรักษ์และสามารถขยายพันธุ์ได้เพียง 34 ต้น และพื้นที่ตำบลบ้านบัว มีศูนย์กลางการดำเนินงานอยู่ที่บ้านหนองค่าย โดยขับเคลื่อนผ่านกลุ่มเกษตรสร้างสุข เป็นเครือข่ายประชาชนครัวเรือนที่มีฐานะยากจนและไม่มีที่ดินทำกิน จำนวน 23 ครัวเรือน ทั้งนี้การดำเนินงานในพื้นที่อยู่ในระดับการสร้างความรู้เพื่อขยายผลการเพาะกล้าไม้ต่อไป โครงการได้ขยายพันธุ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 5 สายพันธุ์ ดังนี้ คือ 1.ต้นโยนีปีศาจ (มะกอกโคก) จำนวน 34 ต้น 2.ต้นประดู่ป่า จำนวน 484 ต้น 3.ต้นมะค่าโมง จำนวน 1,850 ต้น 4. ต้นมะค่าแต้ จำนวน 500 ต้น 5.ต้นยางนา จำนวน 200 รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,064 ต้น

ทั้งนี้ภายใต้การดำเนินงานของโครงการได้สร้างกลุ่มเครือข่าย นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ในรูปแบบคณะกรรมการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการในแต่ละพื้นที่ดังนี้ ตำบลพระครู 9 คน ตำบลเสม็ด 26 คน ตำบลบ้านบัว 23 คน และ ขยายผลไปยังกลุ่มนักศึกษาโดยการจัดตั้งชมรมต้นกล้าคุณธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 150 คนจากนักศึกษา 5 คณะได้แก่คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม รวมเครือข่ายจำนวน 208 คน เพื่อเป็นการสร้างฐานการขยายพันธุ์ปลูกป่า ซึ่งสมาชิกในชมรมได้ร่วมกิจกรรมปลูกป่าขยายพันธุ์ไม้พื้นถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียงเช่น ตำบลกลันทา ตำบลลุงเหล็ก ตำบลหินเหล็กไฟ ตำบลเมืองแฝก ตำบลสะแกชำ ตำบลเมืองฝาง ตำบลสวายจิก บ้านนาเกียร์ดินิยม ตำบลสะแกโพรง อำเภอมือง และบ้านตามา ตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ได้ขยายเครือข่ายกลุ่มพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอมืองจังหวัดบุรีรัมย์ 3 พื้นที่ ได้แก่ ตำบลพระครู ตำบลเสม็ด และตำบลบ้านบัว อำเภอมืองจังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 100 ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ได้ขยายพันธุ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 4 สายพันธุ์ ดังนี้ คือ 1.ต้นโยนีปีศาจ (มะกอกโคก) จำนวน 34 ต้น 2.ต้นประดู่ป่า จำนวน 484 ต้น 3.ต้นมะค่าโมง จำนวน 1,850 ต้น 4. ต้นมะค่าแต้ จำนวน 500 ต้น 5.ต้น

ยางนา จำนวน 200 ต้น จำนวน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,064 ต้น คิดเป็นร้อยละ 100 ตามเป้าหมายการขยายพันธุ์ จำนวนกล้าไม้ และได้เพิ่มพื้นที่ป่าไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 ไร่

ได้กลุ่มเครือข่ายนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ในรูปแบบคณะกรรมการขับเคลื่อนกิจกรรม โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เข้าร่วมโครงการ ดังนี้ พื้นที่ตำบลพระครู 9 คน ตำบลเสม็ด 26 คน ตำบลบ้านบัว 30 คน และ ขยายผลไปยังกลุ่มนักศึกษาโดยการจัดตั้งชมรม ต้นกล้าคุณธรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 150 คนจากนักศึกษา 5 คณะได้แก่คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการและคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม รวมเครือข่ายจำนวน 215 คน ซึ่งมากกว่า เป้าหมายที่โครงการตั้งไว้ร้อยละ100

จากการดำเนินโครงการพบว่าคณาจารย์ และนักศึกษาอาสาสมัคร และหน่วยงานภาคีภาครัฐและภาคประชาชน ได้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมไม้พื้นถิ่น ของจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลจากการดำเนินงานทำให้เกิดเครือข่ายนักศึกษาเยาวชนเพื่อการขยายพันธุ์และอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์เพิ่มขึ้น รวมทั้งมีครัวเรือนยากจนกลุ่มเปราะบาง จำนวน 23 ครัวเรือน ที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นผ่านกระบวนการกลุ่มและกิจกรรมการอบรมพัฒนา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางสังคมที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เกิดความคุ้มครองทางสังคมของครัวเรือนยากจนกลุ่มเปราะบางได้ การดำเนินการที่ผ่านมาทำให้ได้พื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) เพื่อการอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่นที่มีศักยภาพ 3 แห่ง 4 กลุ่ม ซึ่งสามารถขยายพื้นที่ป่าไม้พื้นถิ่นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ที่เกิดจากผลการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมและฟื้นฟูพันธุ์ไม้พื้นถิ่นพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์